

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v plénu složeném z předsedy Pavla Rychetského a soudců Ludvíka Davida, Jaroslava Fenyka, Josefa Fialy, Jana Filipa, Jaromíra Jirsy, Tomáše Lichovníka, Vladimíra Sládečka, Pavla Šámala, Kateřiny Šimáčkové, Vojtěcha Šimíčka, Milady Tomkové, Davida Uhlíře (soudce zpravodaje) a Jiřího Zemánka o ústavní stížnosti stěžovatelky **Š. V.**, zastoupené JUDr. Tomášem Plavcem, advokátem se sídlem Široká 294, Chrudim, proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové, pobočky v Pardubicích, ze dne 25. září 2019, č. j. 14 To 300/2019-642, a usnesení Okresního soudu ve Svitavách ze dne 28. srpna 2019, č. j. 1 T 99/2018-632, za účasti **Krajského soudu v Hradci Králové, pobočky v Pardubicích, a Okresního soudu ve Svitavách**, jako účastníků řízení, takto:

I. Usnesením Krajského soudu v Hradci Králové, pobočky v Pardubicích, ze dne 25. 9. 2019, č. j. 14 To 300/2019-642, a usnesením Okresního soudu ve Svitavách ze dne 28. 8. 2019, č. j. 1 T 99/2018-632, byla porušena základní práva stěžovatelky zaručená čl. 11 odst. 1 a čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

II. Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové, pobočky v Pardubicích, ze dne 25. 9. 2019, č. j. 14 To 300/2019-642, a usnesení Okresního soudu ve Svitavách ze dne 28. 8. 2019, č. j. 1 T 99/2018-632, se ruší.

O d ů v o d n ě n í:

I.

Skutkové okolnosti věci a obsah napadených rozhodnutí

1. Stěžovatelka se ústavní stížností vycházející z ustanovení § 72 a násl. zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“) domáhá zrušení v záhlaví uvedených rozhodnutí pro porušení svých ústavně zaručených práv.

2. Z ústavní stížnosti a vyžádaného spisového materiálu Ústavní soud zjistil, že na stěžovatelku byla dne 30. 4. 2018 podána u Okresního soudu ve Svitavách obžaloba, podle níž se měla dopustit zločinu týrání svěřené osoby podle § 198 odst. 1, odst. 2 trestního zákoníku. V této trestní věci byli poškozeným dvěma dětem ustanoveni ve smyslu § 51a odst. 4 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění účinném do 30. 9. 2020 (dále jen „trestní řád“) zmocněnci, a to poškozené nezletilé dívce advokát Mgr. Petr Carda a poškozenému nezletilému chlapci advokát JUDr. Pavel Barinka. Zmocněnci poškozených soudu předložili návrhy na přiznání odměny a náhrady hotových výdajů a soud usneseními ze dne 26. 6. 2019, č. j. 1 T 99/2018-626 a č. j. 1 T

99/2018-628, přiznal JUDr. Cardovi částku 81 647,17 Kč a Mgr. Barinkovi částku 47 788,22 Kč.

3. Stěžovatelka byla v této trestní věci uznána vinnou a byla pravomocně odsouzena za zločin týrání svěřené osoby (nezletilé dívky) podle § 198 odst. 1, odst. 2 trestního zákoníku. S ohledem na tuto skutečnost bylo rozhodnuto ve smyslu § 155 odst. 5 trestního řádu tak, že stěžovatelka má uhradit státu odměnu, kterou sám stát vyplatil ustanovenému zmocněnci Mgr. Cardovi ve výši 81 647 Kč. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka nebyla shledána vinnou jednáním vůči poškozenému nezletilému chlapci, nebude soud po stěžovatelce požadovat náhradu vyplacenou zmocněnci tohoto poškozeného JUDr. Barinkovi.

4. Stížnost stěžovatelky krajský soud napadeným usnesením zamítl jako nedůvodnou. Povinnost odsouzené hradit náklady ustanoveného zmocněnce dovodil z § 154 a § 155 trestního řádu. Odkázal na § 155 odst. 5 trestního řádu, v němž je přímo stanoveno, že o povinnosti odsouzeného hradit státu náklady vzniklé ustanovením zmocněnce poškozenému a o jejich výši rozhoduje po právní moci rozsudku předseda senátu prvního stupně i bez návrhu. Podle názoru stížnostního soudu se jedná o ustanovení, které navazuje na § 151 trestního řádu. V ustanovení § 151 odst. 3 trestního řádu je pak uvedeno, že o výši odměny a náhrady hotových výdajů rozhodne na návrh obhájce orgán činný v trestním řízení, který vedl řízení v době, kdy obhájci povinnost obhajovat skončila. Podle odstavce 6 téhož ustanovení se pak ustanovení odstavce 2 až 5 přiměřeně užití na rozhodování i o výši odměny a náhradě hotových výdajů mimo jiné ustanoveného zmocněnce poškozeného. Postup soudu prvního stupně tak stížnostní soud hodnotil jako odpovídající citovaným ustanovením trestního řádu.

5. Dodal, že ustanovení § 155 odst. 5 trestního řádu obsahově navazuje na § 151 odst. 6 trestního řádu. Je přitom třeba dovodit, že postavení odsouzeného má být stejné bez ohledu na to, zda poškozený si sám zvolil zmocněnce a za podmínek uvedených v § 154 trestního řádu pak uplatnil nárok na náhradu nákladů, včetně nákladů vzniklých přibráním zmocněnce, nebo zda za poškozeného náklady na zmocněnce vynaložil stát, protože rozhodl o jeho ustanovení. Tyto závěry podporuje i komentářová literatura.

II.

Argumentace stěžovatelky

6. K porušení stěžovatelčiných ústavně zaručených práv mělo dojít uložením povinnosti zaplatit státu vyplacenou odměnu ustanovenému zmocněnci bez opory v trestním řádu.

7. Jednou ze základních zásad trestního řízení je, že jeho náklady nese stát a na obžalovaného nesmí být vytvářen ekonomický tlak, který by ho nutil rezignovat na obhajobu. Proto zákonodárce tyto náklady stanovuje paušální částkou a přesně vyjmenovává, které náklady lze obžalovanému předepsat k úhradě. Náklady na ustanoveného zmocněnce jsou jedním z mnoha nákladů trestního řízení, které nese stát a není žádný důvod právě tyto náklady separovat a zvlášť ukládat odsouzenému k úhradě. Povinnost odsouzeného nést náhradu nákladů trestního řízení vymezuje ustanovení § 152 trestního řádu. Její rozšíření nelze dovodit výkladovými metodami, které použily obecné soudy.

III.

Vyjádření účastníků řízení

8. Krajský soud v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, ve vyjádření k ústavní stížnosti plně odkázal na napadené usnesení. Stěžovatelka v ústavní stížnosti pouze opakuje svou obhajobu, s níž se již obecné soudy vypořádaly. Domnívá se, že z jeho strany nedošlo k porušení jejich ústavně zaručených práv. Danou problematikou náhrady nákladů se zabývá § 154 a § 155 trestního řádu. Ustanovení § 155 odst. 5 trestního řádu stanoví, že o povinnosti odsouzeného hradit státu náklady vzniklé ustanovením zmocněnce poškozenému a o jejich výši rozhoduje po právní moci rozsudku předseda senátu soudu prvního stupně i bez návrhu. Odkaz v § 151 odst. 6 trestního řádu na § 151 odst. 2 až 5 trestního řádu pak řeší problematiku související se stanovením výše odměny a náhrady hotových výdajů ustanoveného obhájce poté, kdy jeho povinnost obhajovat skončila, a dané ustanovení se analogicky použije právě i na stanovení výše odměny a náhrady hotových výdajů u ustanoveného zmocněnce poškozeného. K tomu lze odkázat na komentář k trestnímu řádu uvedený v napadeném usnesení krajského soudu. Z obsahu citovaných ustanovení nevyplývá možnost jakkoli dané náklady ustanoveného zmocněnce, které mu byly soudem pravomocně přiznány, modifikovat v rámci stanovení povinnosti odsouzeného k jejich úhradě, jako je tomu u nákladů u ustanoveného obhájce, kdy může odsouzený žádat o přiznání bezplatné obhajoby či obhajoby za sníženou odměnu. Jedinou modifikaci uplatněných nákladů lze uplatnit toliko v případě prvotního rozhodování o přiznání nákladů ustanoveného zmocněnce, pokud by nesouvisely s uplatněným nárokem na náhradu škody nebo nemajetkové újmy a hájením zájmů poškozeného, nebo by nebyly účelně vynaložené.

9. Okresní soud ve Svitavách ve svém vyjádření odkázal na odůvodnění napadených usnesení. Ústavní stížnost považuje za nedůvodnou a navrhl proto její zamítnutí.

10. Vyjádření účastníků Ústavní soud zaslal stěžovatelce na vědomí.

IV. Splnění podmínek řízení

11. Ústavní soud posoudil splnění procesních předpokladů řízení a dospěl k závěru, že ústavní stížnost byla podána včas, oprávněnou stěžovatelkou, která byla účastnicí řízení, v němž byla vydána ústavní stížností napadená rozhodnutí, a Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatelka je právně zastoupena v souladu s § 29 až § 31 zákona o Ústavním soudu a ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 téhož zákona a contrario), neboť stěžovatelka vyčerpala všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svého práva.

V. Postoupení věci plénu

12. Podle čl. 1 odst. 1 písm. i) rozhodnutí pléna Ústavního soudu ze dne 25. 3. 2014 č. j. Org. 24/14, o atrahování působnosti, platí, že si plénum Ústavního soudu podle ustanovení § 11 odst. 2 písm. k) zákona o Ústavním soudu vyhrazuje rozhodování o jiné věci, navrhne-li to jednomyslně senát příslušný k projednání a rozhodnutí věci.

13. V nyní projednávaném případě I. senát Ústavního soudu, příslušný k projednání a rozhodnutí této věci vedené pod sp. zn. I. ÚS 4005/19 s ohledem na závažnost věci (otázka, zda může stát nárokovat úhradu nákladů vyplacených ustanovenému zmocněnci poškozeného po pravomocně odsouzeném) a s přihlédnutím k tomu, že stejná právní otázka, relevantní pro rozhodnutí této věci, může být spornou i v dalších ústavních stížnostech, o nichž budou rozhodovat jiné senáty Ústavního soudu a mohla by tak vzniknout nejednota judikatury, rozhodl I. senát usnesením ze dne 23. 6. 2020, sp. zn. I. ÚS 4005/19, o postoupení této věci k projednání a rozhodnutí plénu Ústavního soudu.

VI. Vlastní hodnocení Ústavního soudu

14. Subjekty hlavního trestně-procesního vztahu jsou obviněný a orgány činné v trestním řízení. Právní řád uznává bezprostřední zájem obviněného na výsledku řízení, a proto jej rovněž vybavuje řadou práv, která mu zajišťují potenciálně (bez ohledu na to, zda se tak prokáží i v každém individuálním případě) efektivní možnost ovlivnit výsledek řízení ve svůj prospěch.

15. Oproti tomu poškozený je subjektem vedlejších trestně-procesních vztahů vůči orgánům činným v trestním řízení a obviněnému. Vedle toho, že se jedná o významný pramen důkazů pro orgány činné v trestním řízení, trestní řád chrání i jeho primární zájem na vypořádání penězi ocnitelných nároků soukromoprávního charakteru, které poškozenému vznikly za obviněným v důsledku spáchání trestného činu (náhrada škody, nemajetkové újmy, vydání bezdůvodného obohacení).

16. Vývoj zákonodárství upravujícího postavení poškozeného v trestním řízení po roce 1989 směřuje k posílení a prohloubení jeho práv. Po podpoře možností ochrany poškozeného jakožto svědka (provedené novelami trestního řádu č. 283/2004 Sb. a č. 41/2009 Sb.) došlo k rozšíření katalogu způsobilých adhezních nároků a posílení práva poškozeného na bezplatné zastupování či zastupování za sníženou odměnu provedené novelou č. 181/2011 Sb. (doplnění o § 51a trestního řádu). Podle důvodové zprávy k zákonu č. 181/2011 rozhodnutím o povinnosti uhradit poškozenému škodu i nemajetkovou újmu způsobenou trestnou činností se nadto doplňuje preventivně výchovné působení uloženého trestu. Možnost rozhodovat o náhradě škody (jakož i nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení) poškozenému v rámci trestního řízení je tak důležitým prvkem i z pohledu restorativní justice.

17. Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů, ve znění pozdějších předpisů, který novelizoval trestní řád, pak mimo jiné zavedl právo účasti zmocněnce poškozeného již na úkonech přípravného řízení, včetně možnosti klást otázky při výsleších. Poškozený, který je zároveň i obětí trestného činu a je-li zvláště zranitelnou obětí či je-li mladší osmnácti let, má zásadně právo na bezplatné právní zastoupení, i kdyby nebyla splněna podmínka, že si je nemůže dovolit na svůj náklad (§ 51a odst. 2 trestního řádu). Pro poškozeného tak trestní řízení neskýtá pouze prostor pro usnadnění vyrovnání jeho majetkoprávních nároků vzniklých v souvislosti se spácháním trestného činu, ale při postupném prosazování práva na účinné vyšetřování i možnost realizace některých jeho základních práv a svobod (srov. náleze ze dne 8. 8. 2017, sp. zn. Pl. ÚS 32/16, náleze ze dne 9. 8. 2016, sp. zn. III. ÚS 1716/16).

18. Podle ustanovení § 51a odst. 2 trestního řádu tedy platí, že poškozený mladší osmnácti let a zvláště zranitelná oběť mají nárok, nejde-li o trestný čin zanedbání povinné výživy, na právní pomoc poskytovanou zmocněncem bezplatně. V případě, že si ho nezvolí, ustanoví mu v řízení před soudem předseda senátu jako zmocněnce advokáta podle zákonem stanovené procedury výběru. Ustanovení § 51a odst. 4 v poslední větě výslovně uvádí, že náklady vzniklé přibráním takového zmocněnce hradí stát (ve znění trestního řádu účinném od 1. 10. 2020 je toto pravidlo uvedeno v § 51a odst. 7). Tomu zjevně odpovídá i závěr, že se jedná o náklad zabezpečující realizaci veřejného subjektivního práva poškozeného účastnit se na trestním řízení, což může samo o sobě i bez ohledu na úspěch případného nároku v adhezním řízení plnit pro poškozeného i jistou satisfakční funkci. Význam tohoto působení u zvláště zranitelných obětí připomněl i nálezný Ústavního soudu ze dne 24. 11. 2020, sp. zn. III. ÚS 2842/20.

19. Obecně platí, že náklady trestního řízení zásadně nese stát. Výjimky, kdy tomu tak není, stanoví trestní řád (např. v § 151 odst. 1) nebo jiné předpisy (např. zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách). Některé z nákladů, které nese stát, na něj dopadají od samého počátku (např. náklady na doručování úředních písemností), jiné nejdříve vzniknou jednotlivým osobám, které vystoupily v určitém procesním postavení, a podle zákona jim stát vynaložené náklady, které dočasně nesou, nahradí (např. svědečné). V případě některých těchto nákladů, které nese stát, pak trestní řád upravuje regresní nárok státu vůči odsouzenému (§ 152 trestního řádu nebo např. podle § 153 odst. 1 trestního řádu vůči osobě, která podala bezvýsledně dovolání nebo návrh na obnovu řízení). Pokud zákon výslovně takovou výjimku neupravuje, platí obecné pravidlo, že náklady nese provždy stát.

20. Pro posuzovanou věc je tedy klíčová otázka, zda trestní řád upravuje nárok státu přenést jím nesené náklady na ustanoveného zmocněnce poškozeného na jiný subjekt, konkrétně na osobu odsouzenou.

21. Uplatňování nákladů ustanoveného obhájce i ustanoveného zmocněnce probíhá systematicky podle hlavy osmé nadepsané Náklady trestního řízení (§ 151 - § 156 trestního řádu). Ustanovení § 151 trestního řádu, nadepsané Náklady trestního řízení, jež nese stát, upravuje postup, jaký musí dodržet ustanovený obhájce nebo zmocněnec, aby získal od státu odměnu a náhradu hotových výdajů (upravuje se zde lhůta, ve které je nutné nárok uplatnit, a v jaké by měl příslušný orgán činný v trestním řízení o nároku rozhodnout a přiznanou částku vyplatit).

22. Otázce možného přenesení povinnosti nést náklady státu na jiný subjekt se věnuje část trestního řádu nadepsaná marginální rubrikou Povinnost k náhradě nákladů trestního řízení (§ 152 až § 153 trestního řádu). V této části není o povinnosti odsouzeného nést náklady vynaložené státem na ustanoveného zmocněnce poškozeného ani zmínka. Výčet nákladů uvedených v § 152 odst. 1 trestního řádu, které nese pravomocně odsouzený, je zjevně taxativní. Svědčí o tom i znění položky nákladů uvedených pod písmenem e), které mluví o „paušální částce“ odpovídající „ostatním nákladům, jež nese stát“.

23. Ustanovení § 155 je nadepsáno Rozhodování o povinnosti k náhradě nákladů trestního řízení a o jejich výši a upravuje procesní postup pro předsedu senátu, který o povinnostech vyplývajících pro odsouzeného z § 152 - § 153 trestního řádu rozhoduje. Účelem ustanovení § 155 trestního řádu je vymezit příslušnost předsedy senátu k

rozhodování o nich, časové a další podmínky takového rozhodování a určit, kdy lze taková rozhodnutí napadnout stížností.

24. Je třeba zdůraznit, že závěry Ústavního soudu v tomto nálezu obsažené se vztahují na právní úpravu předmětných otázek, která byla účinná do 30. 9. 2020. Stížností napadená rozhodnutí byla totiž přijata Okresním soudem ve Svitavách a Krajským soudem v Hradci Králové, pobočkou v Pardubicích, dne 28. 8. 2019, resp. dne 25. 9. 2019; I. senát Ústavního soudu za účinnosti stejné právní úpravy dne 23. 6. 2020 rozhodl o postoupení věci k projednání a rozhodnutí plénu Ústavního soudu máje za to, že v tehdejší době platná úprava povinnosti odsouzeného hradit náklady státu vzniklé ustanovením zmocněnce poškozenému neumožňuje obecným soudům ji aplikovat tak, jak obecně činí.

25. Na deficit právní úpravy v podobě absence výslovného zakotvení povinnosti odsouzeného hradit náklady státu vzniklé ustanovením zmocněnce poškozenému již zákonodárce odpovídajícím způsobem reagoval. Zákon č. 333/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony, účinný od 1. 10. 2020, zakotvil povinnost odsouzeného hradit státu náklady vzniklé přibráním zmocněnce poškozeného, který má nárok na právní pomoc poskytovanou zmocněncem bezplatně nebo za sníženou odměnu, s výjimkou tam specifikovaných okolností. Došlo i k tomu odpovídající změně nadpisu § 154 (nově je nadepsán Povinnost k náhradě nákladů spojených s účastí poškozeného v trestním řízení) a ke změnám v § 51a odst. 4 a 7, § 151 odst. 6 a § 155 odst. 5. Z nového znění § 361a je zřejmé, že se při správě placení těchto pohledávek státu postupuje podle daňového řádu. Nově je zřejmé, že při rozhodování o povinnosti odsouzeného hradit státu náklady vzniklé ustanovením zmocněnce je namístě zohlednit případné spoluzavinění poškozeného, hraje zde roli i povaha trestného činu a otázka, zda se jedná o úmyslný či nedbalostní trestný čin a osobní a majetkové poměry odsouzeného.

26. Podle právní úpravy účinné do 30. 9. 2020 se ustanovení § 155 odst. 1 věnovalo rozhodování o povinnosti odsouzeného uložené v § 152 odst. 1 písm. a), b) a c) trestního řádu, ustanovení § 155 odst. 2 se věnovalo povinnosti uložené v § 152 odst. 1 písm. d) trestního řádu, ustanovení § 155 odst. 3 se věnovalo povinnosti uložené v § 152 odst. 1 písm. c) trestního řádu u odsouzeného, který byl podmíněně propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody, ustanovení § 155 odst. 4 se vztahovalo k § 154 trestního řádu, který se týká vztahu poškozeného a odsouzeného, nikoli tedy nákladů státu, a konečně ustanovení § 155 odst. 5 upravovalo proces rozhodování o povinnosti, kterou však podle výslovného znění trestního řádu nese stát. Povinnost odsouzeného i tyto náklady státu nést a upravenou procedurou je státu uhradit nebyla trestním řádem ve výše uvedeném znění do 30. 9. 2020 upravena.

27. Pro orgány činné v trestním řízení především platí, že státní moc jim svěřenou mohou vykonávat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon (srov. čl. 2 odst. 3 Ústavy), resp. uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který stanoví zákon (srov. čl. 2 odst. 2 Listiny). Nikdo přitom nesmí být nucen činit, co zákon neukládá (srov. čl. 2 odst. 4 Ústavy, čl. 2 odst. 3 Listiny). Orgány činné v trestním řízení musejí také respektovat práva a svobody zaručené Listinou a mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána (§ 2 odst. 4 trestního řádu).

28. Povinnost odsouzeného nést náklady vzniklé státu přibráním zmocněnce poškozeného nebylo možné dovodit z jiných ustanovení trestního řádu, jak to učinily obecné soudy v posuzované věci. Ať přistoupíme ke gramatickému či systematickému výkladu odkazovaných ustanovení, nevyplývalo z nich, že odsouzený má povinnost náklady státu na ustanoveného zmocněnce hradit či že stát má nárok jejich úhradu po odsouzeném požadovat. Ustanovení § 151 odst. 6 trestního řádu se totiž výslovně i systematickým zařazením vztahuje k předchozí fázi uplatnění nároku na odměnu a hotové výdaje obhájcem či zmocněncem vůči státu a ustanovení § 154 trestního řádu zase upravuje zcela jiný vztah, totiž vztah poškozeného k odsouzenému, vůči kterému má poškozený za konkrétních okolností regresní nárok ohledně všech či části nákladů potřebných k účelnému uplatnění jeho nároku, včetně nákladů vzniklých přibráním zmocněnce.

29. Rozhodnutím ustanovit poškozenému zmocněnce stát plní svoji povinnost chránit v trestním řízení práva těch, jež nemohou svá práva dostatečně sami hájit a ocitli se v řízení zpravidla pro protiprávní jednání jiné osoby. Ačkoli Ústavní soud rozumí úvaze, že je namístě uložit vyplacené náklady ustanoveného zmocněnce odsouzenému k úhradě, neboť právě v důsledku jednání pravomocně odsouzeného došlo k jejich vynaložení, bylo nutné, aby tento záměr zákonodárce výslovně vtělil do výčtu povinností, které odsouzený vůči státu má. Úvahami o obdobném postavení státu a poškozeného a oprávněnosti žádat po odsouzeném úhradu za stejných podmínek nebylo možné vytvořit neexistující zákonem neuloženou povinnost, navíc v situaci, kdy pozice poškozeného a státu nejsou srovnatelné. Postavení poškozeného (oběti), kterému stát v trestním řízení umožňuje realizovat jeho subjektivní veřejná práva, a státu, který realizuje svou trestní politiku, nelze bez dalšího stavět naroveň.

30. Na posuzovanou věc dopadá právní úprava účinná před novelou trestního řádu provedenou zákonem č. 333/2020 Sb. Postupem obecných soudů došlo k přenesení nákladů trestního řízení ze strany státu na stěžovatelku bez zákonného podkladu. Interpretace zákonného textu, která takovou povinnost stěžovatelky stanovila, tak zakládá dotčení vlastnického práva garantovaného čl. 11 odst. 1 Listiny a práva na spravedlivý proces zaručeného čl. 36 odst. 1 Listiny. Takový postup Ústavní soud považuje za ústavně nekonformní. Ústavní soud proto podle ustanovení § 82 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu vyhověl ústavní stížnosti a napadená usnesení zrušil.

31. Nová úprava trestního řádu účinná od 1. 10. 2020 na posuzovaný případ nedopadá, neboť náklady státu mají svůj základ v době před její účinností. Povinnost stěžovatelky náklady státu vzniklé ustanovením zmocněnce hmotněprávní úprava účinná do 30. 9. 2020 nezakotvovala a nemůže tedy vzniknout zpětně aplikací úpravy trestního řádu v novelizovaném znění.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 9. února 2021

Pavel Rychetský
předseda Ústavního soudu